

הטיול שלי עם ארצי

גבע מתרגש מאוד לקראת הביקור בשמורת האלמוגים באילת, ולומד מארצי שגם שם יש לשמור על הכללים לשמירה על הטבע

כתבה: רויטל בן־יהודה

"אבל היא במקום הכי דרומי במדינה שלנו, באילת, אז איך היא הכי צפונית?" שאלתי. "שמורות אלמוגים כמו השמורה שלנו אי אפשר למצוא במקומות צפוניים יותר בעולם, ועל כן השמורה שלנו היא חשובה ומיוחדת", אמר ארצי. "מה זה בעצם אלמוגים?", שאלתי.

"אלמוג זהו בעל חיים הגדל בתוך מושבות גדולות שנקראות שוניות. האלמוגים נבנים בתהליך אטי במשך שנים רבות ולהם צורות מגוונות, צבעוניות ויפות. הרבה אנשים חושבים שאלמוגים הם צמח כי נראה כאילו צמחו בתוך הים, אבל למעשה אלה בעלי חיים שאוכלים ומתרבים כמו שאר היצורים החיים." "אז בשמורה נראה רק אלמוגים?", שאלתי.

"מה פתאום", אמר ארצי, "בשמורה יש הרבה מאוד דגים ובעלי חיים אחרים החיים בסביבתם עם האלמוגים." "סימביוזה?", שאלתי.

"סימביוזה (בעברית צִוּתָאוּת). זה אומר שהדג או בעל חיים אחר, כמו סרטן למשל, חיים בתוך או לצד השוניות של האלמוגים.

"הכול אני יכול בחופש הגדול", השיר הזה לא הפסיק להתנגן לי בראש. "ארצי", אמרתי, "אני כל כך מתרגש. עוד מעט יגיע החופש הגדול ואמא ואבא אמרו שהשנה, מכיוון שהייתי תלמיד טוב, אנחנו נוסעים לחופשה משפחתית באילת." ארצי חייך, אבל לא נראה ממש מאושר.

"ארצי", אמרתי לו, "למה אתה לא שמח?" "אני אוהב טיולים!" אמר לי ארצי, "לא איזה סוף שבוע בבית מלון שכל מה שעושים שם זה לשחות בבריכה, לאכול בחדר האוכל ושוב לשחות בבריכה. אז אני לא בדיוק שמח."

"הפעם יש לי הפתעה מצוינת בשבילך", אמרתי לו. "אמא ואבא, שכמו שאתה יודע אוהבים טיולים, הבטיחו שבדרך לאילת נבקר בחי בר יטבתה. אבל הכי חשוב, כשנגיע לאילת אנחנו ניסע לשמורת האלמוגים." העיניים של ארצי נצצו. "אמנם אני חיית יבשה, אבל את שמורת האלמוגים אני אוהב במיוחד", אמר. "אתה יודע, גבע, שהשמורה היא הצפונית ביותר בעולם?"

צילומים: ד"ר אסף זבולוני

צילום: דורון ניסים

"וואו", אמרתי, "ארצי, אתה נשמע ממש כמו מדריך בעצמך".
 "כן", אמר ארצי, "השמורה הזאת עדינה כל כך שאני ממש מרגיש אחריות להגן עליה. אם השמורה תיהרס לא נוכל להמשיך לראות את הדגים המקסימים כמו הנפוחית (אבו נפחא) שמתנפחת כשהיא חשה בסכנה והחניתנים, דגי הזברה המפוספסים וכל שאר שוכני השמורה הנהדרים. אבל גבע, מה קורה, התארגנת כבר לנסיעה?"
 "בטח", אמרתי. "אני לומד לשחות כבר חודשיים..."
 ארצי חיך. "ולנשום מהשנורקל (בעברית צנרן) כבר למדת?"
 "ארצי", אמרתי, "עם זה אני כבר אסתדר..."

הכללים האלה, שהם טובים לטבע, טובים גם לטבע הימי. האלמוגים הם יצורים עדינים כל כך, שכל מגע בהם עלול לגרום נזק לשנים רבות. לכן, גם בשמורת האלמוגים, לפני שנכנסים לשחות המדריך של הרשות מסביר איך לשחות, לשנורקל או לצלול בלי לפגוע בשמורה. כמו למשל להקפיד על "השביל", שהוא קצת פחות ברור בתוך הים מאשר ביבשה, אבל עדיין צריך להקפיד לא להתקרב יותר מדי לאלמוגים כדי שהסנפיר למשל לא יפגע בטעות באחד מהם. להתבונן ולא לגעת, וכמובן לא ללכלך ולא להאכיל את הדגים ובעלי החיים."

השונית מספקת להם אוכל והגנה והם מספקים לה ניקיון או סיוע מסוג אחר."
 "אתה זוכר את הסרט על נמו?", שאל ארצי.
 "בטח", אמרתי.
 "בסרט, נמו ואבא שלו הם מין של דג המכונה באנגלית דג ליצן, ובעברית אנחנו קוראים לו שושנון. הם חיים בסימביוזה עם שושנת הים הארסית שכולם פוחדים להתקרב אליה והיא מספקת להם הגנה."
 "ארצי", שאלתי, "מותר לגעת בהם, באלמוגים?"
 ארצי הפך רציני ואמר, "גבע, אתה כבר מכיר את כללי שנה טובה (שביל, ניקיון, התבוננות).

אם לצב היו גלגלים

סיפורה המרגש של צבה חביבה שנפגעה קשות בשריונה, אבל בזכות טיפול מסור - ויצירתי במיוחד - מקווים שתוכל לחזור לטבע. גלגל המזל

צביקה מטיילת להנאתה ברחבי בית החולים

בינתיים, צביקה נמצאת בפינת החי של הספארי כשגרירה של בעלי חיים שנלקחו לבתים ונפגעו, ובהמשך כולנו מקווים, שעל אף הפציעה הקשה, היא עוד תשוב אל הטבע.

ואולי זו הזדמנות להזכיר למי שלא זוכר שצבים מצויים הם חיות בר ואין שום סיבה לגדל אותם בגינות של בתים פרטיים וכמובן גם לא בבית.

שגית הורוביץ, ספארי רמת גן

החל החלק האחורי של שריונה להישחק. עם הזמן השחיקה הגיעה גם לעצם שמתחת לשריון וצביקה פשוט הפסיקה ללכת. המטפלים שראו אותה הולכת ונחלשת ניסו לחשוב על פיתרון יצירתי. היה זה ד"ר יגאל הורוביץ שהחליט לנסות להרכיב לצבה גלגלים. כך הוא האמין היא גם תוגבה מעט ושריונה לא ישחק, ומעבר לכך היא תוכל להתקדם ולא תעמוד במקום כל הזמן.

צביקה נלקחה לטיפול במרפאת בית החולים, שם נמדדה וגחונה סומן. לאחר מכן לקח ד"ר הורוביץ המסגר של הספארי, שנרתם אף הוא למשימה המיוחדת, התאימו מוט לגלגלים לפי רוחב גופה של צביקה. לאחר מכן, הדביק ד"ר הורוביץ לגחונה של הצבה מעין שתי קשיות חלולות (באמצעות דבק מיוחד), שלתוכן הכניס את המוט של הגלגלים, ובסיום סגר את המוט משני צדדיו עם גלגלים. בתחילה, הצבה הייתה המומה, היא עמדה במקום ללא ניע, אך מיד לאחר מכן, אפשר היה לצפות בה מתנועעת לאיטה ומטיילת להנאתה. למעשה כעת היא יכולה להתקדם אפילו מהר יותר מצב מצוי בלי גלגלים.

אמנם הרגליים האחוריות שלה משותקות עדיין, אבל בבית החולים לחיות בר מקווים כי העובדה שהיא תוכל להזיז את עצמה ולהתקדם תשפר גם את מצבה הגופני. צבים מטבעם הם חיות אטיות וכך גם קצב חילוף החומרים שלהם והחלמתם.

צביקה, צבה מצויה, הגיעה לבית החולים לחיות בר של הספארי ורשות הטבע והגנים לפני כחודשיים. היא נפגעה באופן קשה בעמוד השדרה שלה ממכסת דשא שעלתה על גופה. המשפחה, שהביאה אותה לבית החולים, לקחה אותה מהטבע והחליטה לגדל אותה בחצר כאילו הייתה חיית מחמד קטנה. בעודה מטיילת בגינת הבית, מישהו כיסה את הדשא אך שכח לבדוק היכן בדיוק נמצאת הצבה באותה העת. צביקה הגיעה אלינו עם פגיעה קשה בשריון וברקמות שמתחת לשריון ועם נכות ברגליים האחוריות. קשה מאוד היה להסתכל עליה באותו הזמן, השריון היה שבור לחלוטין ואפשר היה ממש לראות את החלקים הפנימיים של גופה. מזל שצוות בית החולים מונה מספר רב של אנשים אופטימיים שהאמינו שאפשר לשקם את הצבה החביבה, ומיד החלו בסדרת טיפולים ארוכה של שטיפות, אנטיביוטיקה וחבישות. בהתחלה, הצבה הצליחה למשוך את עצמה קדימה וכך הלכה ואכלה. אלא שככל שהזמן חלף,

הגלגלים מונעים את הלחץ על השריון

